

ENDRINGER I STATSBUDDSJETTET 2020

HØRINGSINNSPILL FRA NORSK FJØRFELAG

Høringsinnspill fra Norsk Fjørfeleg var til Prop. 118 S (2019-2020) - Endringer i statsbudsjettet 2020 under Landbruks- og matdepartementet (Jordbruksoppgjøret 2020 m.m.) Proposisjonen omhandler jordbruksavtalen for 2020–2021, som ble inngått mellom staten, Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag etter forenklede forhandlinger 30. april 2020. Her gjengis innspillet som nestleder, Tone Steinsland, fremførte på vegne av Norsk Fjørfeleg i høringen i Næringskomiteen 28. mai.

Tekst: Høringsinnspill utarbeidet av styret i Norsk Fjørfeleg. Foto: Skjermdump fra Nett-TV under høringen.

«Prisen på egg og fjørfekjøtt blir ikke fastsatt i jordbruksavtalen. Full prisedskrivning på korn var derfor det viktigste punktet som ble landet i årets forhandlinger for Norges 1 200 fjørfebønder. Disse bøndene, som sørger for at vi er selvforsynte med egg og fjørfekjøtt, representerer jeg i dag gjennom mitt innlegg fra Norsk Fjørfeleg.

Selv om fjørfebøndene henter minimalt av inntektene via jordbruksoppgjøret, mener Fjørfeleg at det var viktig for landbruket generelt at partene fikk til de forenklede forhandlingene.

Markedsregulering er en av bærebjelkene i norsk landbruk. Bortfallet av markedsregulering på fjørfekjøtt forklarer hvorfor denne produksjonen har blitt sentra-

lisert til 3 området; Trøndelag, Rogaland og Østlandet. Mens fortsatt regulering på egg, forklarer hvorfor vi har eggproduksjon spredt over hele landet. Fjørfeleg har i flere år vært tydelige på at vi trenger nye verktøy, dersom vi skal sikre at markedsreguleringen, også i fremtiden skal bli utøvd slik den var tenkt, da Stortinget vedtok den for nøyaktig 90 år siden. Vi mener at den pågående pandemien har synliggjort enda mer hvor viktig markedsregulering er både for forbrukerne og bøndene, og Fjørfeleg oppfordrer derfor til at det blir fortgang på prosesser som vil forsterke reguleringen ytterligere.

Inntektsnivået i landbruket er tilbake på 2015-nivå, og for fjørfebøndene er inntekten i dag faktisk lavere enn den var for 5 år siden. Er Norge tjent med denne utvik-

Prop. 118 S (2019–2020) Endringer i statsbudsjettet 2020 under Landbruks- og matdepartementet (Jordbruksoppgjøret 2020 m.m.)

Jordbruksoppgjøret gjelder bevilgninger over kap. 1150 for kalenderåret 2020, omdisponeringer innenfor vedtatt budsjett i 2020, målpriser for perioden 1.7.2020–30.6.2021 samt enkelte andre bestemmelser. Du kan lese dokumenter og følge proposisjonen fra Stortinget ved å holde mobilkamera over koden.

lingen? Vil dere, som våre øverste folkevalgte, godta dette? Får vi de bøndene og den matproduksjonen vi vil ha, når inntektsgapet øker, og handelsmenn og forbrukerne stikker av med gevinsten av effektivisering? Fjørfelaget mener at det under neste års forhandlinger blir ekstremt viktig, å få gjennomslag for at bonden skal ha en kronemessig lik inntektsutvikling som andre grupper i samfunnet.

Det er flott når undersøkelser viser at mat av norsk opprinnelse har blitt viktigere for nordmenn, og vi er selvsagt takknemlige for at både egg- og fjørfekjøttforbruket har økt under pandemien. De som ikke kjenner mekanismene i landbruket godt, altså folk flest, tar det som en selvfølge at det også drypper på de som produserer eggene, når eggsalget går så det griner. Vi som kjenner mekanismene godt, vet at slik er det absolutt ikke. Avtalene landbruket har med handelsstanden, åpner nemlig ikke for å endre prisen før 1. juli. Altså, mens frisørene og tannlegene, forståelig nok, legger gebyr på behandlingene sine som følge av ekstraordinære koronakostnader, har fjørfebøndene tapt inntekter, fordi de på kort sikt ikke kan videreføre sine fordyrende produksjonskostnader.

Dette er hovedgrunnen til at Fjørfelaget har vært tydelige på hvor viktig det er at regjeringen nå blir enige om en tiltakspakke også til landbruket.

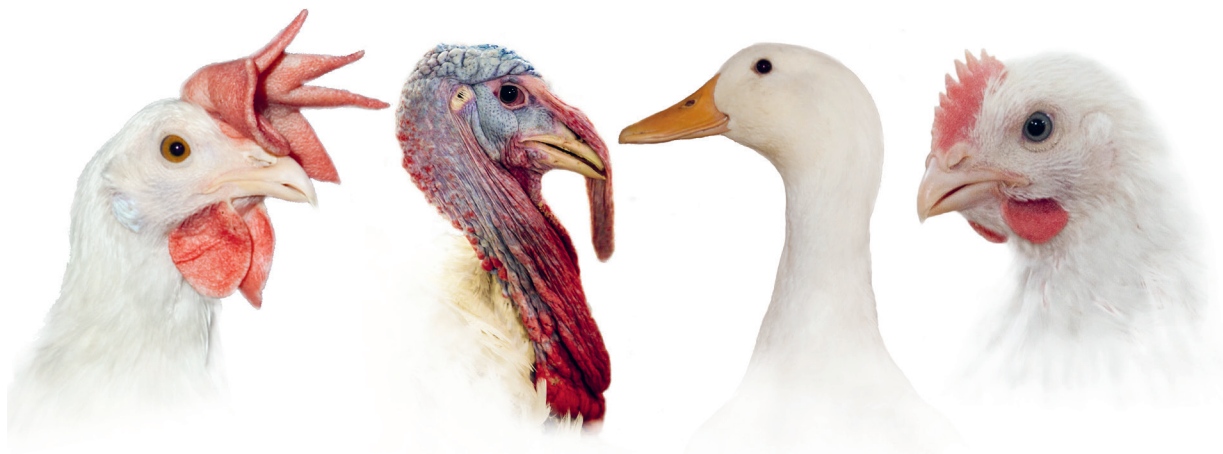
Kraftfôrprisen har allerede blitt oppjustert flere ganger. Signalene er at den vil bli økt ytterligere allerede førstkommende mandag, og fortsette å øke utover 2020. Pga. dalende inntekter de siste år var bondeøkonomien svekket allerede før korona inntraff. Urovekkende mange av bøndene som kontakter oss, sier de er bekymret for videre drift dersom de ikke blir kompensert på et vis - likviditeten er presset. Derfor er det så viktig at dere stiller dere bak at landbruket skal få en tiltakspakke for kostnadene før 1. juli. Videre at dere er tydelige på hvorfor egg og fjørfekjøtt og annet mat, må bli dyrere når de ekstraordinære kostnadene skal tas ut i markedet etter 1. juli.

– Det har blitt klappet mye her i landet de siste månedene, en fin symbolsk gest, men dersom kostnadene blir liggende igjen på bondens bunnlinje, vil det oppleves som et knyttneveslag.

*Nestleder, Tone Steinsland.
Deltok på vegne av Norsk Fjørfevalg i høringen.*

Det har blitt klappet mye her i landet de siste månedene, en fin symbolsk gest, men dersom kostnadene blir liggende igjen på bondens bunnlinje, vil det oppleves som et knyttneveslag. Forbrukerne har sagt at de støtter opp om norsk mat, og regjeringen med Bollestad i spissen, har vært tydelig på hvor viktig det er at vi opprettholder matproduksjonen under krisen. Man har i prinsippet sagt til norske bønder; «gj gass, stå på, vi trenger dere». Det samme er sagt til sykepleierne, lærerne, renholderne og andre uunnværlige yrkesgrupper. Forskjellen er bare at alle arbeidsgrupper har fått betalt for timene de har vært på jobb, inkl. overtid - bøndene derimot, som har stått på ekstra for at vi skal ha trygg, rein og sunn mat, får redusert sine inntekter, dersom ingen nå tar ansvar for de ekstraordinære kostnadene».

Styret i Norsk Fjørfevalg. ●

NÆRINGSKOMITEENS HØRING 28. MAI 2020

SPØRSMÅL STILT NORSK FJØRFELAG

Spørsmål fra Nils Kristen Sandtrøen, Ap: «NFL påpekte behovet for bedre markedsregulering på egg. Kan NFL utdype hvilke forslag som er mulige å jobbe med videre? Vi har registret Canada sitt kvotesystem - kan det vurderes som et tiltak også i Norge for å sikre eggproduksjon i hele landet?» Her følger Norsk Fjørfevalg sitt svar.

Tekst: Styret i Norsk Fjørfevalg.

«Norsk Fjørfevalg har i flere år kommunisert at det er et stort behov for å få ett eller flere nye verktøy i verktøykassen slik at markedsreguleringen på egg kan bli utøvd på den måten den er tiltenkt. Dette er en av hjertesakene våre, og vi er derfor glade for at dette spørsmålet ble stilt av Nils Kristen Sandtrøen (Ap) under dagens høring i komiteen.

Kvotordninga som Canada har på egg og som Sandtrøen henviste til, har i en årrekke blitt diskutert med stor interesse innad i norsk eggnering, men det har så langt aldri kommet noen konkrete forslag i den retning. Det er mange eggprodusenter som har ytret et ønske om at Fjørfevalget skulle tatt med beslutningstakere på en studietur for å få detaljert innsikt i hvordan en slik ordning kunne fungert i praksis i Norge. Kanskje vi skulle tatt med Næringskomiteen på en slik tur når reiserestriksjonene letter? I mellomtiden legger vi ved en artikkel fra tidsskriftet Fjørfe som omtaler den canadiske kvotordning.

Det har vært en kraftig forbruksvekst på egg spesielt de siste 5 årene. Egg blir oppfattet som en sunn og god matvare, som det har blitt trendy å spise mye av. Framtidsutsiktene er derfor positive. Samtidig med denne veksten har det likevel vært hyppig og vedvarende overproduksjon. Overproduksjon gir dårlig økonomi for eggbonden, det er heller ikke bra sett fra et klima- og bærekraftperspektiv å produsere mer mat enn vi spiser, samt å ikke kunne utnytte produksjonskapasiteten hos hver enkelt bonde til det fulle. Et annet paradoks er at forbrukerprisen på egg i butikker har økt de siste årene, selv om prisen til bonden har gått ned. Norsk Fjørfevalg er opptatt av at nye produsenter som etablerer seg, må komme til på riktig tidspunkt. Slik

det er nå kommer for mange produsenter til, for tidlig, noe som resulterer i økende og vedvarende overproduksjon.

Vi har lagt ved en artikkel som stod i Bondevennen rett før jul, den gir dere litt mer detaljert innsikt i Norsk Fjørfevalg sine hovedargument på hvorfor vi mener det er behov for nye verktøy som sikrer bedre markedsregulering.

Markedsreguleringen på egg har to hovedformål;
1) sikre at nordmenn har tilgang til norske egg hele året, til en stabil pris uavhengig av hvor i landet de bor (forsyningsplikt).
2) sikre at alle eggprodusentene får levert eggene sine til et egg-pakkeri og at de får en stabil pris for eggene uavhengig av hvor i landet de bor (mottaksplikt).

Slik ordningen fungerer i dag, mener vi at det bare er det første punktet som er oppfylt, når det gjelder det andre punktet mener vi at bonden ikke har en stabilt god pris som gjenspeiler utviklingen i næringen på en rettferdig måte.

Vi håper derfor at forslaget fra Omsetningsrådet, om å innføre differensiert omsetningsavgift som et nytt verktøy til å ta i bruk i perioder med overproduksjon, vil få gjennomslag og blir innført.

Dere kan lese mer som selve forslaget her: <https://landbruk24.no/omsetningsradet-vurderer-a-innfore-todelt-omsetningsavgift-for-a-hindre-nyetablering/>.

Styret i Norsk Fjørfevalg. ●